

KERİM ERİM’İN (1894-1952) BİYOGRAFİSİ ve YAYIN LİSTESİ

Kerim Erim, 1 Şubat 1894’te İstanbul’da doğmuştur. Asıl adı Abdülkerim’dir. Babası, Buharalı Molla Ahmed Zade Mirliva Arif Paşa; annesi, Kazan Şeyhül Müderrisi Kerim Hazretzade Ferik Abdürrahman Paşa’nın kızı Naciye Hanım’dır. K. Erim, ilk öğrenimini Halep’te, orta öğrenimini ise kısmen özel olarak evde, kısmen de İstanbul’daki Hendese-i Mülkiye Mektebi’nin ilk sınıflarında yapmıştır. 1914’de Yüksek Mühendis Mektebi’nden mezun olmuştur. Bazı kaynaklara göre mezun olduktan sonra 1914’te, diğer kaynaklara göre ise 1917 yılının sonunda matematik öğrenimi için Berlin Üniversitesi’ne gitmiştir. Friedrich-Alexander-Universität Erlangen’in kayıtlarına göre, 22 Ağustos 1919 tarihinde “Über die Trägheitsformen eines Modulsystems” adlı doktora tezinin sözlü savunmasını yapmış olan Erim’in tez danışmanı Prof.Dr. Ernst Fischer (1875-1954) dir. Türkiye’ye döndükten sonra Yüksek Mühendis Mektebi’nde matematik, analitik geometri, mekanik, kozmografya dersleri vermiştir. 1933 üniversite reformunda görevlendirilmiş ve ardından da, Fen Fakültesi Dekanlığına getirilmiştir. Ancak bu görevden kısa bir süre sonra kendi isteğiyle ayrılmıştır. 1939 yılından ölümüne kadar İstanbul Üniversitesi Matematik Enstitüsü Direktörü olarak görev yapmıştır. Kerim Erim, Türk Matematik Derneği’nin ve Türk Fizik Derneği’nin kurucu üyesidir. Ayrıca, Uluslararası Teorik ve Uygulamalı Mekanik Cemiyeti’nin (International Union of Theoretical and Applied Mechanics/ IUTAM) 1926’da Zürih (İsviçre), 1930’da Stockholm (İsveç), 1938 yılında Cambridge (ABD) ve 1946’da Paris’te (Fransa) yapılan kongrelerine katılmıştır. 20-28 Ağustos 1952’de İstanbul’da yapılan kongrenin yürütücülüğü görevi Kerim Erim’e verilmiş, ancak geçirdiği kalp rahatsızlığı nedeniyle bu görevi yerine getirememiş, 28 Aralık 1952’de vefat etmiştir. Mezarı Edirnekapı Şehitliğindedir.

Kitaplar

1. *Nazari Hesap*, Kısım 1, Nafia Vekaleti Mühendis Mektebi Kütüphanesi sayı 1, Yüksek Mühendis Mektebi Matbaası, İstanbul 1931, XII+398 s.
2. *Mihanik*, B:2, Nafia Vekaleti Mühendis Mekebi Kütüphanesi sayı 17, Yüksek Mühendis Mektebi Basımevi, İstanbul, 1934, VII+449 s.
3. *Sümer Riyaziyesinin Esas ve Mahiyetine Ait Rapor*, İkinci Türk Tarih Kongresi, Ebüzziya Basımevi, İstanbul 1937, 35 s.
4. *Analiz Dersleri, Diferansiyel ve İntegral Hesap*, Kısım 1, İ.Ü. Neşr. s.107, Şirketi Müretibbiye Basımevi, İstanbul, 1940, XII+416s; İ.Ü. Neşr. s.107, İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul, 1949, XIV+459s.
5. *Dış Alem Meselesi (Matematik Bakımından)*, CHP Konferansları Serisi kitap 14, Recep Ulusoğlu Basımevi, Ankara, 1940, 11-20s.
6. *Tanzimat ve Müspet İlimler: Riyaziye*, Tanzimatın Yüzüncü Yıldönümü adlı kitaptan ayrı baskı, Maarif Basmevi, İstanbul, 1940, 9-15s.
7. *Matematik ve Realite*, İstanbul 1942, 11 s.

Makaleler

Yüksek Mühendis Mektebi Mecmuası’nda yayınlanan makaleleri

1. “Muadelâti Tamamiye ve Tatbikleri,” Sayı 2 (Temmuz 1927) 62-66; Sayı 6 (II. Teşrin 1927) 186-195.
2. “Nazari Fizike Ait Konferanslar,” Sayı 39 (Ağustos 1930) 1-8; Sayı 41 (I. Teşrin 1930) 9-16; Sayı 42, 17-32, II. Teşrin 1930; Sayı 43 (I. Kanun 1930) 33-48; Sayı 44 (II. Kanun 1931) 49-56; Sayı 45 (Şubat 1931) 57-64; Sayı 46 (Mart 1931) 65-80; Sayı 47 (Nisan 1931) 81-96; Sayı 48 (Mayıs 1931) 97-112; Sayı 49/50 (Haziran-Temmuz 1931) 113-128; Sayı 53 (I. Teşrin 1931) 129-144; Sayı 54 (II. Teşrin 1931) 145-152; Sayı 55 (I.Kanun 1931) 153-176; Sayı 56 (II. Kanun 1932) 177-192; Sayı 57 (Şubat 1932) 193-208; Sayı 58 (Mart 1932) 209-224; Sayı 59/60 (Nisan-Mayıs 1932) 225-232.
3. “Riyaziye ve Tatbikatının Mahiyetine Dair,” Sayı 41 (I. Teşrin 1930) 489-494.
4. “Fizik Kanunlarının Mahiyeti ve Hesabı İhtimalat Esasları,” Sayı 42 (II. Teşrin 1930) 551-558.
5. “Einstein ile Bir Saat,” Sayı 42 (II. Teşrin 1930) 608-613.
6. “Matematik Esasatına Dair,” Sayı 48 (Mayıs 1931) 975-979.
7. “Muadelatin Hallinde Pratik Usuller - Prof. V. Mises’in Notlarından,” Sayı 48 (Mayıs 1931) 1008-1023.
8. “Fizik Konferansları,” Sayı 61/62 (Temmuz 1932) 232-248; Sayı 63/64 (Eylül 1932) 249-272; Sayı 65/66 (II. Teşrin 1932) 273-296; Sayı 67/68 (II. Kanun 1933) 297-312
9. “Yirminci Asır Bidayetindeki Riyaziye ve David Hilbert,” Sayı 61/62 (Temmuz 1932) 482-490; Sayı 63/64 (Eylül 1932) 512-519; Sayı 65/66 (II. Teşrin 1932) 594-600.
10. “Cümleler Nazariyesinde Müstenid Hendese, Sayı 67/68 (II. Kanun 1933) 601-607; Sayı 69/72, 664-671, Mayıs 1933.

İ.Ü.Fen Fakültesi Mecmuası'nda yayınlanan makaleleri

1. "Çok Buutlu Stieljes İntegrallerin Yeni Bir Tarifine Dair," IV, 1 (1939) 167-182; VI, 2 (1941) 21-17.
2. "Über die Darstellung mehrfacher Integrale", Seri A, V, 3-4(1940) 191-214 (*Çok Katlı İntegrallerin İraesine Dair* adıyla 1941'de İstanbul, Kenan Basımevi'nden ayrı baskısı yapılmıştır.)
3. "Die höheren Differentialelemente einer Regelfläche und eine Raumkurve", Seri A, X, 1-4 (1945) 1-24.
4. "Über beschränkte Funktionen, die im vorgeschriebenen Punkten gleiche werte annehmen", XII, 3-4 (1947) 237-254.

Diğer dergilerde yayınlanan makaleler

1. "Einstein Nazariyesinin Esasat-ı İlmiyesi (I, II)", *Fen Alemi*, Sayı 1, Kanun-i Sani 1341 (Ocak 1925), s.7-9; Sayı 2, Şubat 1341(1925), s.27-30.
2. "Einstein Nazariyesinin Esasat-ı İlmiyesi, Einstein'dan Evvelki Mekân ve Zaman Mefhumları," *Fen Alemi*, Sayı 3, Mart 1341 (1925), s.52-55.
3. "Einstein Nazariyesinin Esasatı: Zamana ve Mekana Ait Bazı Mülahazalar," *Fen Alemi*, Sayı 13, Kanun-i Sani (Ocak) 1926, s.225-227.
4. "Hilbert ve Geometrinin Temelleri," *İstanbul Yüksek Mühendis Okulu Dergisi*, II, 2 (1944).

Kongrelerde sunulan bildiriler

1. "Über die Trägheitsformen eines Modulsystems," Atti del Congresso Internazionale dei Matematici, 1928 [Uluslararası Matematik Kongresi Bildirileri; K.Erim'in burada sunduğu bildiri doktora teziyle aynı başlığı taşımaktadır]
2. "Sur le principe de Saint-Venant," 7ème Congrès International de Mécanique Théorique et Appliquée, Londra, 1948.
3. "Some remarks on elastic-plastic Trusses" (en coolaboration avec H. Yüksel) 8ème Congrès International de Mécanique Théorique et Appliquée, İstanbul 1952.
4. "Stieltjessche Integrale," Rendiconti del Circolo Math. Di Palermo, 1952.

Çeviriler

1. Planck, Max, *La Nature de la Lumière*. Blanchard Yayınevi, Paris 1927. (Das Weses des Lichtes adlı eserin Mehmet Refik Fenmen'le birlikte Almanca'dan Fransızca'ya yapılan tercümesi)
2. Civita, Levi, "Elastikî Sistemlerin Dinamik Cehdine Dair," *Yüksek Mühendis Mektebi Mecmuası*, Sayı 26/27 (Temmuz-Ağustos 1929) 33-44; Sayı 28 (Eylül, 1929) 100-112.
3. Love, A.E.H., "Riyazi Elastikiyet Nazariyesine Ait Tarihi Mütaleat," *Yüksek Mühendis Mektebi Mecmuası*, Sayı 29 (I.Teşrin 1929) 121-129; Sayı 30 (II.Teşrin 1929) 183-190; Sayı 31 (I.Kanun 1929) 211-215; Sayı 32 (II.Kanun 1930) 248-252; Sayı 33/34 (Şubat-Mart 1930) 267-268.
4. Pöschl, Theodor, "Elastikiyet Nazariyesinin Metot ve Meseleleri," *Yüksek Mühendis Mektebi Mecmuası*, Sayı 37/38 (Haziran-Temmuz 1930) 365-375.
5. Civita, Levi, "Mayı Mevceleri, Kanallarda İntişar," *Yüksek Mühendis Mektebi Mecmuası*, Sayı 45 (Şubat, 1931) 784-794; Sayı 46 (Mart 1931) 844-860.
6. Mises, R. V. "Klasik Kontinuum Mihanikinin Şimdiye Kadarki Faraziyelerine Dair," *Yüksek Mühendis Mektebi Mecmuası*, Sayı 52 (Eylül 1931) 163-173.
7. Robert, D'Adhemar Vte, "Devreden Bir Merminin Raks Hareketinin Mütalaası, Muhrikinin Aşağı İnen Kısımındaki Muvazenet," *Yüksek Mühendis Mektebi Mecmuası*, Sayı 54 (II. Teşrin 1931) 277-281; Sayı 55 (I. Kanun 1931) 336-348.
8. Blaschke, Wilhelm, *Diferensiyel Geometri Dersleri*, 1.cilt, 3. basımdan çeviri, İst. Üni. Yay. No: 433, Şirketi Müretibbiye Matbaası, İstanbul 1949, 399s.

Kaynaklar: Kerim Erim'in şeceresi hakkında daha detaylı bilgi için bkz. oğlu Arif Erim tarafından verilen vefat ilanı: *Cumhuriyet*, 30 Aralık 1952, s.4, sütun 5; Biyografisi için bkz. Anonim, "Aramızdan Ayrılanlar", *Türk Yüksek Mühendisleri Birliği Dergisi*, Temmuz-Ekim 1953, s.79-80; Sevtap İshakoğlu Kadioğlu, *İ.Ü. Fen Fakültesi Tarihçesi (1900-1946)*, İstanbul 1998, s.227; Esin İnan, *Teorik ve Uygulamalı Mekanik Türk Milli Komitesi*, <http://tumtmk.isikun.edu.tr/komite/komite.htm>.